



Yazan: SULEYMAN KANI — Tercüme, ıktibas hakkı mahfuzdur —

Tefrika No. 159

Sultan Murat: “Kürekleri kuvvetli çeksinler kayık durmasın,, dedi

Sultan Murat Süleyman paşanın içeride:

— Efendi hazretlerini isterim!

Demesi üzerine biraderi Abdülhamit efendiye:

(Birader! Beni götürüyorlar! Lâkin nasıl ve ne için gittiğimi bilmiyorum! Evlâdü âyalim evvel allaha, saniyen sana emanet!)

Diye bir tezkere yazmış, göndermişti.

Hamit efendi için hakikatine vakıf olmamakla korku ve dehşet içinde kalarak kendisi de suikaste uğrıyacak zehabile nefsinin muhafaza için silâhlar hazırlamış, cülûs topları atılıncıya kadar iki saat böyle korkunç bir intizar içinde kalmıştır.

Sultan Muradın bu fecahülü onun da vükelâ gibi kendisine bir kaçamak bulmak niyetiyle olduğuna, iş aksine dönerse (geldiler, beni saraydan zorla çıkardılar, biraderime de tezkere yazarak çoluğumu, çocuğumu ona emanet ettim!) diyebilerek zimmetini tebriye etmek mütalâasına mebni bulunduğu şüphe edilemez.

Hüseyin Avni paşa saray etrafının dikkatlice muhafazasını Süleyman paşaya tembih ettikten sonra Sultan Murat ile birlikte hareket etti.

Abdülâziz sarayında zahiren hiç bir hareket görünmüyordu. Fakat Sultan Murat dairesi halkının öteye, beriye koşuşmaları Abdülâziz dairesine de ortada bir şey cereyan ettiğini hissettirdi.

Hademe ve tavaşi kâmilin uyanı. Dışarıdaki gürültülerin ne olduğunu anlamak için pencerelerden bakanlar oldu. Bunlar sarayın askerle ihata edilmiş olduğunu, sonra Sultan Muradın çıkarıldığını gördüler. Fakat hal' gibi bir hale katiyen ihtimal vermediklerinden aralarında:

— Murat efendi bir hainlik etmiştir. Efendimiz asker gönderip kendisini aldırıldı. Hapis ve nefy, belki katlederek cezasını verecektir! yolunda sözlerle hasbihal eylemekten başka bir şey yapmıyorlardı.

Tecessüste ileri gitmeyenler gene bir talebe ulûm kıyamına ihtimal vererek askerın sarayı muhafaza için geirildiğine zahip olmuşlardı. Suizanna düşenler korkularından seslerini çıkaramamış, oldukları yerde kapanıp kalmışlardı.

Nihayet keyfiyet o gece nöbetçi mabeyinci Fahri beye haber verildi. Fahri bey camlı köşkün kapısını açıtırıp askere baktı; ne yapacağını şaşırıldı.

Evvelâ (İstanbulda bir karışıklık var da asker sarayı muhafazaya gelmiş) zannetti. Sonra dikkat etti. Asker sarayı muhafaza fikrile gelmiş olsa yüzleri saraya dönmüş değil, hariçten vaki olacak taarruz için sokağa karşı olmak lâzım geleceğini taakkul ederek bu hareketin saray aleyhinde olacağına hükmeyletti.

Fakat Abdülâzizin tehevürü-

nü üstüne celbetmemek için hali ihbara cüret edemedi. (1)

Harem tarafında da hiç kimse saray etrafındaki tertibattan ve cereyan eden hallerden haberdar olamadı. Gaflet uykusunda yatan padişahı bir uyandıran çıkmadı.

Sultan Murat arabaya alınınca Hüseyin Avni paşa ağalarından Hafız ağa Sultan Murada bir revolver takdim etti; Sultan Murat ta aldı.

Hüseyin Avni paşa Sultan Murada:

— Eğer efendim, vücudu mesudunuza maazallah bir zarar irişmek ihtimali hasıl olur ise iptida kulunuzu itlâf buyurun! diye teminat verdi.

Araba Dolmabahçe karakoluna gelince Redif paşa çıkararak istikbal etti. Araba durduruldu. Redif paşa etek öptükten sonra gene hareket etti. Fakat Dolmabahçe kordonundan dışarıya çıkılacağı sırada asker süngüye davranarak:

— Yasaktır!

Nidasile süngüleri araba hayvanlarının göğüslerine dayadılar!

Beşinci ordu efradından olup türkçe bilmiyen bu askerlere Hüseyin Avni paşa meram anlata-

Süleyman paşa serasker paşanın arkasından Namık paşa mah-tumu sol kolağası Ali beyi göndermişti. Arabanın yanında yürümekte olan Ali bey arapçaya vakıf olmakla bunlara Sultan Murat ile serasker paşayı anlattı. Yol açıldı. Fakat bu anda Sultan Murat ürktü. Hüseyin Avni paşaya:

— Bunlar sizi niçin bilmiyorlar! Diye sordu. O da:

— Yeni gelmiş bir taburdur. Mazurdurlar!

Dedi. Araba Dolmabahçe camii avlusuna geldi. Deniz kenarında arabadan inildi. Sultan Murat ve Hüseyin Avni paşa evvelâ orada hazır bulunan üç çifte bir kayığa bindiler. Hüseyin Avni paşanın derakap kayığa girmemesinden Sultan Murat tevehhüme düştü. O da hemen karaya atladı. Sonra ikisi birlikte kayığa bindiler. Hüseyin Avni paşa kayıkçılara zırhlı gemiye gitmek talimatını verdi. Sultan Murat bundan büsbütün vesveselendi:

— Ne için gemiye gideceğiz? Ne için gideceğiz?

Diye sualleri tekrar etti. Serasker:

— Bahriye nazırı Ahmet paşa kulları o gemidedir. Sarayı lâyıkile abluka ettirmesini tembih niyetiyle söyledim!

Dedi. Sultan Murat:

— Çeksinler! Kayık durmasın! Kürekleri kuvvetli çeksinler! Gidelim!

Emrini verdi.

Biraz açıldıktan sonra seraskerin beş çiftesine tesadüf ederek aktarma ettiler.

Yağmur ziyadece yağmakta, hava da şiddetli esmekte idi.

(1) Fahri beyin ifadesine atfan (Süleyman paşa) dan.

Salıpazarı önünde devre memur küçük bir tersane vapuru görüldü. Buna geçildi ve bununla Sirkeci iskelesine yanaşıldı.

Hüseyin Avni paşa Namık paşazade Ali bey ile Süleyman paşaya: (Sultan Muradın sıhhat ve selâmetle İstanbula çıktığını yeni valide sultana gitsin, tebşir eylesin!) diye haber gönderdi.

Sonra Sirkecide tesadüf eyledikleri bir arabaya binerek serasker kapısına gittiler.

Sultan Murat dairei askeriyyeye girince sadriazam, şeyhülislâm, Mithat paşa ıztıraptan kurtuldular. Kendilerini bermurat olmuş görerek nişat ve inbisat ile şehzadeye cülûsunu tebrik ettiler.

Hüseyin Avni paşa da o gün vakayı Mahmut Celâleddin beye (paşa) anlatırken:

— Efendimizi saraydan çıkartmağa ve arabama alıp götürmeğe muvaffak olacağım zaman duyduğum ferah ve memnuniyet kadar dünyada hiç bir şey ile mütelezviz olmadım!

Diyerek hal' meselesine ne derece kıymet ve ehemmiyet verdiğini göstermiştir.

Sultan Murat dairesinde teesür ve merak ziyade idi. Ali bey gelip Sultan Muradın İstanbula çıktığı haberini verince Süleyman paşa bu müjdeyi lala Süleyman ağa vasıtasile valide sultana ihbar etti.

Şehzade Salâhaddin efendi Abdülâziz tarafından harbiyyeye devamdan menedilmişti. Süleyman paşa epeyce zamandır göremediği bu şehzade ile bu anda görüşmek arzusunu lalaya bildirdi.

Valide sultan hem Sultan Murada ait müjdeyi bir kere de Süleyman paşa ağzından duymak, hem onu Salâhaddin efendi ile buluşturmak için paşayı harem dairesine celbetti. Salâhaddin efendi de yanında idi.

Süleyman paşa valideyi teselli etti. Salâhaddin efendiye böyle bir günde mülâkata nailiyetinden dolayı bahtiyarlığından bahseyledi.

Valide sultan:

— Darı dünyada bir evlâdım var! Evvel allaha, sonra size emanet! diyerek teslimiyet gösterdi.

Tam bu sırada karakol gemisinden birinci biat topu atıldı. Süleyman paşa bir temenna ederek:

— İşte Sultan Murat efendimiz saltanat tahtına cülûs ettiler. Bu atılan top biat topudur. Tebrik ederim. Artık bendenize müsaade buyurun da askerın yanına gideyim!

Dedi. Derhal saraydan çıktı. Taburların başına geldi.

(Arkası var)

Amerikalı bir milyarder şehrimizde

Amerikanın sayılı zenginlerinden Mr. Vanderbilt kendi hususî yatıle şehrimize gelmiştir.

Mr. Vanderbilt burada bir kaç gün kaldıktan sonra Yunanistana ve oradan da Fransaya gidecektir.

